

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Kolasinski (spr.)

Sędziowie: SA Jolanta de Heij-Kaplińska
SA Magdalena Sajur - Kordula

Protokolant: sekr. sądowy Katarzyna Mikiciuk

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2019 r. w Warszawie
na rozprawie
sprawy z powództwa (...)

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki -
o wymierzenie kary pieniężnej
na skutek apelacji pozwanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
z dnia 13 lipca 2018 r., sygn. akt XVII AmE 50/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu następującą
treść:

„1. oddala odwołanie;

2. zasądza od

na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji

Energetyki kwotę 1 440 zł (jeden tysiąc czterysta czterdzieści złotych) tytułem kosztów procesu.”;

II. zasądza od

na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 540 zł (pięćset czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

III. nakazuje pobrać od

na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 100 zł (sto złotych) tytułem opłaty od apelacji, od uiszczenia której pozwany był zwolniony.

Na oryginalne właściwe położyć
Za zgodność z oryginałem
STARSZY SEKRETARZ SĄDOWY

Bożena Gumadka

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 grudnia 2015 r., Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wymierzył

karę pieniężną w wysokości 3,1926849 % przychodu z działalności koncesjonowanej osiągniętego w 2014 r., tj. 492.487,70 zł za to, że przedsiębiorca prowadząc działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania ciepła oraz w zakresie przestania i dystrybucji ciepła, objętą koncesjonowaniem, od dnia 1 sierpnia 2014 r. do 30 września 2015 r. stosował ceny i stawki opłat bez zachowania obowiązku, o którym mowa w przepisie art. 47 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne (dalej jako p.e.) - czym naruszył przepis art. 56 ust. 1 pkt 5 tej ustawy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosł jej ją w całości oraz wnosząc o jej uchylenie w całości oraz zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów procesu.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes URE wniosł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 13 lipca 2018 r. Sąd Okręgowy w Warszawie

1. uchylił zaskarżoną decyzję;
2. zasądził od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz (Sp. z o.o. z siedzibą w kwotę 1540 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1440 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny w sprawie.

..... posiada koncesję na wytwarzanie ciepła oraz koncesję na jego przesyłanie i dystrybucję (decyzje Prezesa URE z 9.10.1998 r. zmienione późniejszymi decyzjami).

GPEC Starogard 1 lutego 2013 r. złożyła do Prezesa URE wniosek o zatwierdzenie X taryfy dla ciepła. Prezes URE zatwierdził 27 czerwca 2013 r. wnioskowaną przez powoda taryfę dla ciepła z okresem jej obowiązywania do dnia 31 lipca 2014 r. Przedsiębiorca wprowadził X taryfę dla ciepła do stosowania w rozliczeniach z odbiorcami, z dniem 1 sierpnia 2013 r.

Wniosek o zatwierdzenie kolejnej XI taryfy dla ciepła wpłynął do Prezesa URE 11 lipca 2014 r. Prezes URE decyzją z 11 grudnia 2014 r. odmówił zatwierdzenia przedłożonej taryfy dla ciepła. Przyczyną wydania decyzji negatywnej, pomimo zaproponowania w taryfie

XI ogólnego spadku cen i stawek opłat o 3,41%, był fakt zawyżenia przez przedsiębiorcę kosztów uzasadnionych. Od powyższej decyzji (...) d złożył odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej jako „SOKiK”). Postanowieniem z 31 marca 2015 r. sygn. akt XVII AmE 34/15 SOKiK odrzucił odwołanie. Powyższe postanowienie zostało zaskarżone przez Przedsiębiorcę do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. W dniu 8 października 2015 r. tenże Sąd postanowieniem wydanym w sprawie o sygn. akt VI ACz 1466/15 oddalił ww. zażalenie Przedsiębiorcy i utrzymał w mocy postanowienie SOKiK-u.

W dniu 20 stycznia 2015 r. (wniosek z dnia 16 stycznia 2015 r.) do Prezesa URE wpłynął kolejny wniosek o zatwierdzenie XI taryfy dla ciepła. Prezes URE zatwierdził przedmiotową taryfę 14 sierpnia 2015 r., z ogólnym spadkiem wysokości cen i stawek opłat za ciepło w wysokości 5,57%. Przedmiotową taryfę przedsiębiorca wprowadził do stosowania w rozliczeniach z odbiorcami w dniu 1 października 2015 r. Postępowanie administracyjne o zatwierdzenie tej taryfy zostało zawieszona z urzędu postanowieniem z dnia 6 lutego 2015 roku. W uzasadnieniu zawieszenia organ argumentował, że (...) w toku postępowania o zatwierdzenie taryfy XI jest uprawniony do stosowania taryfy X na podstawie artykuł 47 ust. 2 c pkt 1 i 2 p.e.

W okresie od dnia 1 sierpnia 2014 r. do dnia 30 września 2015 r stosował w rozliczeniach z odbiorcami X taryfę dla ciepła.

Powyższy stan faktyczny był bezsporny między stronami. Sporne było natomiast uprawnienie (...) do stosowanie taryfy X w okresie przejściowym od 1 sierpnia 2014 do 30 września 2015r, a więc spór ograniczał się do oceny prawnej bezspornego zachowania powoda.

Powołując się na treść art. 47 w zw. z art. 47 ust 2, art. 47 ust 2b, art 47 ust 2c, art. 47 ust 2d oraz art. 56 ust 1 pkt 5 prawa energetycznego (dalej: p.e.) Sąd Okręgowy uznał, iż w sprawie nie została spełniona przesłanka do nałożenia na powoda administracyjnej kary pieniężnej. Do takiej konkluzji doprowadziła Sąd Okręgowy wykładnia art. 56 ust 1 pkt 5 p.e., który przewiduje karę, ale tylko dla tych podmiotów, które stosują ceny i taryfy nie przestrzegając obowiązku ich przedstawienia Prezesowi URE do zatwierdzenia. Zdaniem Sądu Okręgowego powodowi jednak takiego zarzutu w sprawie niniejszej postawić nie można.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy wskazał, iż nie można zarzucić powodowi, że nie przestrzegając obowiązku przedstawienia organowi taryfy do zatwierdzenia, skoro jeszcze przed upływem okresu w jakim był upoważniony do stosowania taryfy X, tj. 11 lipca 2014r,

złożył wniosek o zatwierdzenie kolejnej taryfy XI (poprzednia taryfa X obowiązywała do 30 lipca 2014 r). Po wtóre rozstrzygając kwestię, czy do czasu zatwierdzenia taryfy XI, powód był uprawniony do stosowania taryfy X, Sąd Okręgowy udzielił odpowiedzi twierdzącej. Uprawnienie to wyraźnie wynika bowiem z art. 47 ust 2c p.e., który jednoznacznie wskazuje, że dotychczasowa taryfa może być stosowana po upływie okresu, na jaki została ustalona do czasu wejścia w życie nowej taryfy, jeżeli Prezes nie wydał decyzji lub toczy się postępowanie odwoławcze od decyzji Prezesa URE.

Skoro więc przed upływem okresu na jaki taryfa X została ustalona, przedłożona została do zatwierdzenia nowa taryfa XI, to w ocenie Sądu Okręgowego w myśl powołanej regulacji mógł stosować dotychczasową taryfę X, gdyż toczyło się postępowanie odwoławcze od decyzji Prezesa URE odmawiającej zatwierdzenia taryfy, a termin końcowy stosowania taryfy X upływał w myśl powołanej regulacji w dniu wejścia w życie nowej taryfy. Tak więc w związku ze złożeniem do zatwierdzenia kolejnej taryfy przedsiębiorca był uprawniony do stosowania taryfy dotychczasowej, co najmniej aż do prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy w przedmiocie zatwierdzenia nowej taryfy.

Powyższe zdaniem Sądu Okręgowego dowodzi, że powód nie spełnił przesłanki art. 56 ust 1 pkt 5 p.e. upoważniającej Prezesa URE do nałożenia kary pieniężnej, gdyż nie można mu postawić zarzutu, że stosował ceny i taryfy, nie przestrzegając obowiązku ich przedstawienia Prezesowi URE, a te ceny które stosował wynikały właśnie z zatwierdzonej taryfy X i powód był upoważniony na zasadzie art. 47 ust 2c p.e. do ich stosowania do zakończenia postępowania o zatwierdzenie taryfy XI.

W ocenie Sądu Okręgowego nie można powyższego przepisu interpretować w sposób rozszerzający, w szczególności w taki sposób, jak to uczynił Prezes URE, tj. że odmowa zatwierdzenia taryfy, o jakiej mowa w art. 47 ust 2d p.e., automatycznie stawia przedsiębiorcę w pozycji podmiotu, o jakim mowa w art. 57 ust 1 pkt 5 p.e. tj. tego kto stosuje ceny nie przestrzegając obowiązku ich przedstawienia Prezesowi URE do zatwierdzenia, bowiem gdyby przyjąć, że wolą ustawodawcy było objęcie sankcją wynikającą z powołanego artykułu także tego kto stosuje dotychczasową taryfę, ale w stosunku do którego zachodzą podstawy do wyłączenia tego przywileju, o czym traktuje art. 47 ust 2d p.e., to winien taką hipotezę także umieścić w przepisie sankcjonującym art. 56 p.e.

Odwołując się więc do zasady legalizmu wyrażonej w art. 7 Konstytucji, w myśl której organy państwa działają na podstawie i w granicach prawa, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że w świetle treści obowiązujących przepisów nie było podstaw do nałożenia na

GPEC Starogard kary pieniężnej, a w szczególności podstawą do nałożenia tej kary nie mógł być przepis art. 56 ust 1 pkt 5 p.e.

W tym kontekście Sąd Okręgowy odnotował także, że przepisy prawa energetycznego nie przewidują, z jakim wyprzedzeniem przedsiębiorstwo energetyczne winno przedłożyć taryfę do zatwierdzenia, przed upływem okresu obowiązywania poprzedniej taryfy, w związku z czym, w świetle zasady „co nie jest zabronione jest dozwolone”, przedsiębiorca może przedłożyć taryfę nawet jeden dzień przed upływem okresu na jaki została ustalona poprzednia taryfa i nie może ponosić konsekwencji takiego ukształtowania regulacji przez ustawodawcę. To organ regulacyjny musi posiadać tak zorganizowane służby, aby w jak najszybszym czasie rozstrzygnąć kwestię zatwierdzenia lub odmowy zatwierdzenia taryfy.

Niezależnie od powyższej konstatacji, zdaniem Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie nie zaszła też podstawa do zastosowania wyjątku od stosowania dotychczasowej taryfy do czasu zatwierdzenia nowej, przewidzianego w art. 47 ust 2d p.e.

W ocenie Sądu Okręgowego mimo, iż została spełniona przesłanka z tego przepisu, przewidująca odmowę zatwierdzenia nowej taryfy XI, jednak nie zostały spełnione kolejne wymogi uregulowane tym przepisem, które muszą być spełnione obok wydania decyzji odmownej, a mianowicie decyzja Prezesa URB odmawiająca zatwierdzenia taryfy musi być uzasadniona koniecznością obniżenia cen i stawek opłat poniżej cen i stawek opłat zawartych w dotychczasowej taryfie i wynikać z udokumentowanych i opisanych zmian zewnętrznych warunków wykonywania przez przedsiębiorstwo energetyczne działalności gospodarczej, gdy tymczasem w uzasadnieniu decyzji odmownej dotyczącej zatwierdzenia XI taryfy Prezes URB nie posługuje się pojęciem zmian „zewnętrznych warunków wykonywania działalności” jak stanowi powołana regulacja prawna. Natomiast na stronach 10-15 decyzji (a te organ wskazywał jako adekwatne dla oceny tego aspektu decyzji) mowa jest o obniżeniu wartości kosztów wynagrodzeń, poprzez zmniejszenie liczby zatrudnionych i outsourcing kosztów usług na podmiot zewnętrzny. W dalszej zaś kolejności, w uzasadnieniu decyzji odmawiającej zatwierdzenia XI taryfy, organ powołuje się na niezgodność taryfy z zasadami i przepisami o których mowa w art. 44-46 p.e. a więc także nie wskazuje na zewnętrzne warunki wykonywania działalności.

Sąd Okręgowy uznał również, iż nie bez znaczenia dla oceny czy po stronie GPEC istniało uprawnienie dla stosowania dotychczasowych stawek z X taryfy, także w kontekście powodów odmowy zatwierdzenia XI taryfy, jest argumentacja organu przedstawiona w dalszym toku postępowania o zatwierdzenie kolejnej propozycji XI taryfy, a mianowicie w decyzji o zawieszeniu postępowania o zatwierdzenie zmienionej taryfy XI, organ wprost

Delikt zasadnie przypisany powodowi przez Prezesa Urzędu miał miejsce w okresie 1 sierpnia 2014 r. do 30 września 2015 r. W tym czasie powód uzyskał w wyniku posługiwania się starą taryfą dodatkowy przychód w wysokości 1.114.816,99 zł. Organ regulacyjny nałożył zaskarżoną karę w wysokości odpowiadającej dodatkowemu, obiektywnie niezasadnionemu, przychodowi powoda za okres od 1 sierpnia 2014 r. do 19 stycznia 2015 r., a więc do dnia poprzedzającego dzień, w którym do Prezesa Urzędu wpłynął kolejny, tym razem właściwy pod względem treści, wniosek o zatwierdzenie taryfy dla ciepła. Oceniając dolegliwość sankcji nałożonej na powoda należy wziąć pod uwagę fakt, iż dysponował on bezprawnie uzyskanymi dodatkowymi środkami pieniężnymi w długim okresie między ich pobraniem a uiszczeniem kary. Uzyskanie analogicznego finansowania w zgodny z prawem sposób wiązałoby się ze znaczącymi kosztami, których powód dzięki swemu bezprawnemu zachowaniu, kosztem odbiorców, uniknął.

Dodatkowo przeciwko obniżeniu kary nałożonej zaskarżoną decyzją przemawia fakt wcześniejszego ukarania powoda, a także duża szkodliwość deliktu. Nabywcy zostali bowiem zmuszeni do uiszczenia nadmiernie wygórowanych świadczeń na rzecz powoda za dobro o szczególnym znaczeniu społecznym.

Argumentów przemawiających za obniżeniem kary poniżej poziomu określonego zaskarżoną decyzją nie dostarcza też wzięcie pod uwagę faktu, że jej wysokość odpowiada niespełna 3,2% przychodu powoda uzyskanego w 2014 r., ani też uwzględnienie tego, iż w 2014 r. uzyskał on zysk netto w wysokości 2.986.321,95 zł.

W razie hipotetycznego obniżenia kary poniżej poziomu ustalonego w decyzji nie doprowadziłaby ona do podważenia ekonomicznej racjonalności decyzji powoda o popełnieniu relewantnego deliktu.

Ze wskazanych względów, Sąd Apelacyjny uznał, że zarzuty powoda dotyczące wysokości kary są nieuprawnione.

Ze wskazanych wyżej względów, Sąd Apelacyjny na podstawie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 479⁵³ § 1 k.p.c., w wyniku apelacji pozwanego, zmienił zaskarżony wyrok w sposób wskazany w sentencji. Orzeczenie o kosztach oparto na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 14 ust. 2 pkt 3 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015.

Na oryginalne właściwe peripłaj
Za zgodą z cyjlnym kierownik
STARZY SEKRETARZ SĄDOWY

Bożena Gromadzka

pozwanego umowy - wynosił 289,11 zł za tonę (k. 6 decyzji), a rozpiętość cen w drugiej połowie 2014 r. wynosiła 252,00 - 280,30 zł za tonę (s. 7 decyzji). W uzasadnieniu przedmiotowej decyzji wskazano też, że przy uwzględnieniu, uznanej przez Prezesa Urzędu za zawyżoną, ceny paliwa w wysokości 342,00 zł/tonę łączny spadek opłat za ciepło wyniósłby (-3,41)”, a przy prawidłowym ustaleniu kosztów paliwa, „w oparciu o cenę 289,00 zł za tonę (wynikająca z aktualnej umowy na dostawę tego paliwa) odbiorca z tego tytułu odczułby głębokie spadek opłat za ciepło, który wyniósłby (-7,81%)” (s. 9 decyzji).

Rozważania SOKiK zmierzające do wykazania, iż za rozwiązanie modelowe uznać należy połączenie się frazą zaczerpnięto z brzmienia art. 47 ust. 2d Pe w uzasadnieniu decyzji odmawiającej zatwierdzenia praktyki nie wskazują na wyłączenie dopuszczalności stwierdzenia zaistnienia tej przesłanki w razie odmiennego od postulowanego przez Sąd I instancji zredagowania przedmiotowej decyzji. SOKiK powinien był też poddać analizie całe uzasadnienie wskazanej decyzji i rozważyć, czy badana przesłanka została spełniona.

Wbrew stanowisku SOKiK, Sąd Apelacyjny nie podziela zapatrywania, że na ustalenie tego, czy spełnione zostały przesłanki nałożenia kary na powoda uzależnione jest od poglądów wyrażonych przez organ w kolejnym postępowaniu o zatwierdzenie taryfy. Okoliczność, iż Prezes Urzędu wyrażał w nim poglądy sprzeczne z obecnie prezentowanymi miałyby znaczenie w rozpoznawanej sprawie, gdyby w wyniku niekonsekwencji organu doszło do wprowadzenia ukaranego w błąd skutkujący popełnieniem przez niego deliktu. W badanej sprawie do zaistnienia takiej sytuacji nie doszło. Brak podstaw by twierdzić, że w hipotetycznym nie wystąpieniu wskazanej niekonsekwencji organu sytuacja powoda byłaby lepsza niż ma to obecnie miejsce.

Ze wskazanych względów poniesione w apelacji zarzuty naruszenia przez zażarżone orzeczenie art. 56 ust. 1 pkt 5 Pe oraz 47 ust. 2c i art. 47 ust. 2d zostały uznane przez Sąd Apelacyjny za trafne.

Sąd Apelacyjny nie podziela zastrzeżeń powoda wobec wysokości nałożonej na niego kary. Sankcja nałożona na powoda powinna co najmniej przekreślić ekonomiczną racjonalność popełnionego przez niego deliktu. Nie jest przy tym trafne zapatrywanie, iż wysokość kary nie może przekraczać zakresu korzyści uzyskanych przez powoda dzięki bezprawnemu zachowaniu. Nawet ewentualne wykazanie przez powoda, że zmiany zaistniały „w strukturze kosztów” po 1 sierpnia 2014 nie przekreśliłoby automatycznie proporcjonalności nałożonej kary. Powód nie przedstawił na tej płaszczyźnie żadnej argumentacji.

formalnym wnioskiem taryfowy został złożony przed upływem terminu obowiązywania dotychczasowej taryfy.

Stosowaniu na badanej płaszczyźnie wykładni funkcjonalnej nie sprzeciwia się zasada, iż w sprawach dotyczących administracyjnych kar pieniężnych uwzględniać należy standardy ochronne przewidziane dla postępowań karnych. Od przedsiębiorcy prowadzącego, na znaczną skalę, koncesyjną działalność gospodarczą, który dysponuje bardzo dużym potencjałem wyrządzenia dolegliwych szkód odbiorcom, zasadnie oczekiwać można uwzględniania przy rekonstrukcji wiążących go norm prawnych oraz norm konstytuujących sankcje za ich naruszenie uwzględniania wykładni funkcjonalnej. Przyjęcie kierunku interpretacyjnego proponowanego przez powoda prowadziło do wykładni ad absurdum i rażącego pogorszenia sytuacji odbiorców. Trudno byłoby przypisać ustawodawcy zamiar umożliwienia przedsiębiorcy stosowania dotychczasowej, przewidującej ceny, które w zmienionych okolicznościach uznać należy za nadmiernie wygórowane, taryfy w przypadku złożenia przez niego wniosku o wadliwej treści. Akceptacja takiego wariantu interpretacyjnego nie znajduje żadnego funkcjonalnego uzasadnienia.

Przyjęty kierunek wykładni nie prowadzi do rozszerzenia zakresu normy sankcjonującej poza jej językowe brzmienie. Przy uwzględnieniu zasad właściwych prawu karnemu, dopuszczalne jest stwierdzenie, iż pojęcie obowiązku przedstawienia taryfy, o którym mowa w art. 47 Pe obejmuje zobowiązanie przedsiębiorcy do przedstawienia wniosku spełniającego wymagania treściowe, które wynikają z art. 47 Pe.

Sąd Apelacyjny nie podzielił zdania SOKiK w zakresie stwierdzenia, że w badanej sprawie decyzja odmawiająca zatwierdzenia taryfy nie została uzasadniona koniecznością obniżenia cen i stawek opłat poniżej cen i stawek opłat zawartych w dotychczasowej taryfie, wynikającą z udokumentowanych i opisanych zmian zewnętrznych warunków wykonywania przez przedsiębiorstwo energetyczne działalności gospodarczej i uznał podniesiony w apelacji zarzut naruszenia przez zaskarżone orzeczenie art. 233 kpc za trafny. W przedmiotowej decyzji Prezes Urzędu jednoznacznie wskazał, że do przyczyn, dla których odmówił on zatwierdzenia taryfy należy fakt zawyżenia kosztów mialu węgla kamiennego. Element ten mieści się w zakresie pojęcia „zewnętrznych warunków wykonywania działalności”. Na prawidłowość ustalenia, że do relewantnego spadku cen doszło wskazuje także to, że, jak podniesiono w uzasadnieniu decyzji z 11 grudnia 2014 r. (od k. 10 akt administracyjnych), cena dokonanych wcześniej przez powoda zakupów wynosiła 396,01 zł za tonę (s. 2 decyzji), cena, która powinna być zastosowana – ustalona podstawie rzeczywiście zawartej przez

terminów pozwalających na płynne zastąpienia „starej” taryfy „nową” (zgodnie z poglądami wyrażonymi w sprawie III SK 30/04).”>>

Funkcjonalne uzasadnienie dla przyjęcia kierunku interpretacyjnego zakładającego, że na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 5 Pe sankcjonowane może być przedstawienie nowej taryfy do zatwierdzenia w tak krótkim czasie przed upływem okresu obowiązywania dotychczasowej, że organ nie ma w rzeczywistości możliwości wydania stosownej decyzji przed upływem tego terminu uznać należy za znacznie słabsze niż stanowiska, w myśl którego naruszenie przedmiotowego obowiązku stanowi złożenie nowego wniosku taryfowego, którego treść sprawia, że uzasadnionym jest wydanie przez Prezesa Urzędu decyzji odmawiającej zatwierdzenia taryfy z uwagi na konieczność obniżenia cen i stawek opłat poniżej cen i stawek opłat zawartych w dotychczasowej taryfie, która wynika z udokumentowanych i opisanych zmian zewnętrznych warunków wykonywania przez przedsiębiorstwo energetyczne działalności gospodarczej.

W drugiej z tych sytuacji skutecznego środka zapobiegania zidentyfikowanym przez Sąd Najwyższy nadużyciom nie stanowi <<wdrozenie monitoringu dat wygaśnięcia „starych” taryf>> oraz „odpowiednio szybkie występowanie z żądaniem przedstawienia taryfy do zatwierdzenia”. Idąc torem rozumowania przedstawionym w niniejszej sprawie przez SOKiK należałoby bowiem dojść do wniosku, że złożenie w odpowiedzi na takie żądanie nawet rażąco nieprawidłowego pod względem treści wniosku taryfowego skutkowałoby przedłużeniem obowiązywania dotychczasowej, niekorzystnej dla odbiorców, taryfy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w niniejszym składzie sam fakt złożenia wniosku taryfowego w okresie obowiązywania dotychczasowej taryfy nie przesądza o tym, że na przedsiębiorcę nie może zasadnie zostać nałożona kara na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 5 Pe. Z art. 56 ust. 1 pkt 5 Pe wynika, że art. 47 Pe konstytuuje obowiązek przedstawienia Prezesowi URE do zatwierdzenia cen i taryf. Po to, aby móc zasadnie stwierdzić jego wypełnienie ustalić należy, iż stosowny wniosek spełnia określone wymagania. W przypadku, gdy decyzja Prezesa URE odmawiająca zatwierdzenia taryfy jest uzasadniona koniecznością obniżenia cen i stawek opłat poniżej cen i stawek opłat zawartych w dotychczasowej taryfie i wynika z udokumentowanych i opisanych zmian zewnętrznych warunków wykonywania przez przedsiębiorstwo energetyczne działalności gospodarczej, uprawnione jest nałożenie na przedsiębiorcę kary na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 5 Pe pomimo tego, że pod względem

podstawie art. 56 ust. 1 pkt 5 Pe, karę za prowadzenie działalności w zakresie wytwarzania ciepła przy zastosowaniu ceny i stawek opłat bez zachowania obowiązku z art. 47 ust. 1 Pe. Podkreślić należy przy tym, że w stanie faktycznym, na gruncie którego zapadło to orzeczenie stosowny wniosek taryfowy został złożony w terminie, choć zaledwie na trzy dni przed upływem okresu obowiązywania poprzedniej taryfy, a nowa taryfa ostatecznie została zatwierdzona. W sprawie obecnie rozpoznawanej przez Sąd Apelacyjny organ odmówił zatwierdzenia taryfy objętej wnioskiem złożonym przed upływem terminu obowiązywania dotychczasowej taryfy.

We wskazanym wyroku Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że wyłączona jest możliwość „nałożenia na przedsiębiorstwo energetyczne kary pieniężnej za stosowanie dotychczasowej taryfy w okresie między jej wygaśnięciem a zakończeniem postępowania w sprawie zatwierdzenia taryfy”, a swoje stanowisko uzasadnił tym, iż zgodnie z art. 47 ust. 2c Pe „stara taryfa stosowana jest nadal z mocy przepisu prawa” oraz podkreślił, że „z treści art. 56 ust. 1 pkt 5 PrEnerg wynika (...), że przepis ten nie karze za stosowanie starej taryfy w sytuacji zbyt późnego przedstawienia nowej taryfy do zatwierdzenia.” Wywody Sądu Najwyższego nie prowadzą do wniosku, iż błędne jest przyjęcie, że wyłączona jest możliwość nałożenia na przedsiębiorcę kary w przypadkach, gdy dotychczasowa taryfa nie jest stosowana w dalszym ciągu z mocy prawa, a delikt zarzucany przedsiębiorcy nie polega na zbyt późnym przedstawieniu nowej taryfy do zatwierdzenia.

W powołanym wyroku Sąd Najwyższy odniósł się do kwestii funkcjonalnych. Zwrócił on uwagę, że „rozwiązanie przewidziane w art. 47 ust. 2c PrEnerg służy ochronie interesów odbiorców energii elektrycznej. Obecnie może ono stanowić zachętę dla przedsiębiorstw energetycznych do przedkładania taryf w ostatnim możliwym terminie, by przedłużyć okres stosowania dotychczasowej, wyższej taryfy. Jest to zachowanie do pewnego stopnia godzące w cel ustawy Prawo energetyczne, jakim jest ochrona interesów konsumentów. Naruszenie tych interesów ma miejsce, gdy nowa taryfa opiewa na niższe stawki, lecz przez pewien okres czasu, w wyniku opieszałości przedsiębiorstwa energetycznego, stosowana jest nadal stara (wyższa) taryfa (na podstawie art. 47 ust. 2c PrEnerg).” Sąd Najwyższy podniósł jednak, iż <<nadużywaniu regulacji art. 47 ust. 2c PrEnerg w opisany powyżej sposób Prezes Urzędu może zapobiegać w dość prosty sposób. Wystarczające jest wdrożenie monitoringu dat wygaśnięcia „starych” taryf i odpowiednio szybkie występowanie z żądaniem przedstawienia taryfy do zatwierdzenia. W przypadku uchybienia temu żądaniu lub wyznaczonemu w nim terminowi, zastosowanie może znaleźć art. 56 ust. 1 pkt 5 a PrEnerg, zwłaszcza gdy wspomniane żądanie skierowano do przedsiębiorstwa energetycznego już po upływie

ciepła była konieczność obniżenia cen i stawek opłat poniżej cen i stawek opłat zawartych w taryfie dotychczasowej (X), a fakt ten wynikał z udokumentowanych i opisanych przez pozwanego zmian zewnętrznych warunków wykonywania działalności gospodarczej.

W oparciu o powyższe zarzuty, skarżący wniósł o:

- 1) zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie w całości odwołania powoda od decyzji Prezesa URE z dnia 23 grudnia 2015r., znak: OGD-451-11(7)/2015/DS, ewentualnie o:
- 2) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz
- 3) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację pozwanego, powódka wniosła o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz jej rzecz kosztów procesu wg norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa prawnego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje.

Apelacja pozwanego okazała się zasadna.

Poza elementami wskazanymi w dalszej części uzasadnienia, Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego, szczegółowo opisane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, i przyjmuje je za własne.

SOKiK stanął na stanowisku, że powodowi nie można zarzucić, że „nie przestrzegał obowiązku przedstawienia organowi taryfy do zatwierdzenia, skoro jeszcze przed upływem okresu w jakim był upoważniony do stosowania taryfy X, tj. 11 lipca 2014 r., złożył wniosek o zatwierdzenie kolejnej taryfy XI” (k. 124). Analizując trafność tego wywoodu zwrócić należy uwagę na wyrok Sądu Najwyższego z 13 stycznia 2016 r., III SK 6/15. Wyrażono w nim zapatrywanie, że art. 56 ust. 1 pkt 5 Pe sankcjonuje niektóre naruszenia art. 47 Pe. W orzeczeniu tym poza zakres represyjnego oddziaływania przedmiotowego unormowania wyjąto delikt opisany w art. 56 ust. 1 pkt 5a PrEnerg, który stanowi, iż karze pieniężnej podlega ten, kto nie przedkłada do zatwierdzenia taryfy wbrew żądaniu Prezesa URE, o którym mowa w art. 47 ust. 1. W sprawie rozstrzygniętej wyrokiem z 13 stycznia 2016 r. Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego oddalający apelację powoda od wyroku SOKiK, który oddalił odwołanie od decyzji Prezesa URE nakładającej na przedsiębiorcę, na

zatwierdzenia XI taryfy dla ciepła nie została wydana w warunkach określonych w art. 47 ust. 2d ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 755, z późn. zm.) chociaż z treści tej decyzji wynika, że przyczyną odmowy zatwierdzenia powodowi XI taryfy dla ciepła była konieczność obniżenia cen i stawek opłat poniżej cen i stawek opłat zawartych w taryfie dotychczasowej (X), a fakt ten wynikał z udokumentowanych i opisanych przez pozwanego zmian zewnętrznych warunków wykonywania działalności gospodarczej, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, albowiem doprowadziło do uchylecia zażądanej decyzji;

2) art. 56 ust. 1 pkt 5 ustawy – Prawo energetyczne – przez jego błędną wykładnię i w konsekwencji jego niezastosowanie przez przyjęcie, że przepis ten przewiduje karę, ale tylko dla tych podmiotów, które stosują ceny i taryfy nie przestrzegając obowiązku ich przedstawienia Prezesowi URE do zatwierdzenia, chociaż z treści tego przepisu wynika, że karze pieniężnej podlega ten, kto stosuje ceny i taryfy, nie przestrzegając obowiązku ich przedstawienia, o którym mowa w art. 47, co prowadzi do wniosku, że przy interpretacji ww. przepisu powinna zostać zastosowana wykładnia celowościowa i systemowa, która uwzględni wszystkie obowiązki określony w art. 47 ustawy – Prawo energetyczne, w tym. m.in. zawarte w ust. 3 i 4, a które w niniejszej sprawie nie zostały przez Sąd Okręgowy wzięte pod rozwagę;

3) art. 47 ust. 2c ustawy – Prawo energetyczne – przez jego zastosowanie w sprawie, pomimo braku podstaw do jego zastosowania i błędne uznanie, że powód był uprawniony do stosowania dotychczasowych stawek opłat z X taryfy dla ciepła – do czasu zakończenia postępowania w sprawie zatwierdzenia przez Prezesa URE dla powoda taryfy XI, pomimo tego, że decyzja Prezesa URE odmawiająca powodowi zatwierdzenia XI taryfy dla ciepła była uzasadniona koniecznością obniżenia cen i stawek opłat zawartych w dotychczasowej taryfie X, oraz pomimo tego, że powód do Prezesa URE złożył kolejny (nowy) wniosek o zatwierdzenie XI taryfy dla ciepła w dniu 20 stycznia 2015 r., co spowodowało wszczęcie odrębnego postępowania o zatwierdzenie powodowi XI taryfy dla ciepła;

4) art. 47 ust. 2d ustawy – Prawo energetyczne – przez jego niestosowanie skutkujące błędnym uznaniem, że nie zostały spełnione w sprawie wszystkie wymogi uregulowane tym przepisem, a mianowicie, że w decyzji pozwanego z dnia 11 grudnia 2014 r. odmawiającej powodowi zatwierdzenia XI taryfy dla ciepła, pozwany nie posługuje się pojęciem zmian „zewnętrznych warunków wykonywania działalności”, o którym mowa w tym przepisie, co zdaniem Sądu Okręgowego, oznacza że nie zaszyły podstawy do jej zastosowania, pomimo, że z treści tej decyzji wynika, że przyczyną odmowy zatwierdzenia powodowi taryfy XI dla

w uzasadnieniu, wyraźnie stwierdził, że przedsiębiorca jest uprawniony do stosowania taryfy X do czasu zakończenia tegoż postępowania. Powyższe zdaniem Sądu Okręgowego wyraźnie wskazuje, że organ nie znajdował wówczas przesłanek do zastosowania wobec powoda art. 47 ust 2d p.e., a zasada zaufania do organów państwa nie pozwala więc na przyjęcie, że wobec takiej argumentacji organu zawartej w orzeczeniu skierowanym do oznaczonego podmiotu, można aktualnie dokonywać odmiennej wykładni prawa, która w konsekwencji ma doprowadzić do nałożenia kary na przedsiębiorcę, który do tej wykładni się dostosował i który zgodnie z poglądem organu stosował dotychczasową X taryfę w rozliczeniach z odbiorcami.

Sąd Okręgowy odnotował także, iż jakkolwiek organ aktualnie twierdzi, że zachodziła przesłanka wyłączająca stosowanie taryfy X do czasu zakończenia postępowania o zatwierdzenie taryfy XI, to jednak w toku tamtego postępowania, w szczególności w uzasadnieniu odmownej decyzji z 11 grudnia 2014 r tego nie wyartykułował. Zdaniem Sądu Okręgowego, prawidłowa praktyka pozwalająca na zastosowanie regulacji art. 47 ust 2d p.e. i w konsekwencji umożliwiająca ewentualne sankcjonowanie naruszenia tej normy, powinna być realizowana w ten sposób, że jeśli organ dokonuje spostrzeżeń o istnieniu udokumentowanych i opisanych zmian zewnętrznych warunków wykonywania przez przedsiębiorstwo energetyczne działalności gospodarczej, to winien to niezwłocznie wyartykułować podmiotowi wnioskującemu o zatwierdzenie taryfy, najpóźniej w decyzji odmownej jej zatwierdzenie.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy nie znajdując w ustalonym stanie faktycznym podstawy do nałożenia na powoda kary pieniężnej, o jakiej mowa w art. 56 ust 1 pkt 5 p.e., uchylił zaskarżoną decyzję jako wydaną bez podstawy prawnej, stosownie do treści art. 479 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o przepis art. 98 k.p.c., zasądzając od pozwanego na rzecz powoda jako strony wygrywającej proces w całości, wszystkie poniesione przez niego koszty postępowania, na które składała się opłata sądowa (100 zł) i koszty zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył Prezes Urzędu Regulacji Energetyki zaskarżając go w całości oraz zarzucając mu naruszenie:

1) art. 233 §1 k.p.c. – poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów i wyprowadzenie błędnych, niezgodnych z zasadami logiki i doświadczeniem życiowym wniosków, poprzez przyjęcie, że decyzja Prezesa URE z dnia 11 grudnia 2014 r., w której pozwany odmówił powodowi